

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ PROGRAM

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ SCIENTIFIC CONFERENCE

50 χρόνια
years

από το Πραξικόπημα και
την Τουρκική Εισβολή στην Κύπρο
since the Coup d'état and
the Turkish Invasion in Cyprus

28-29 ΙΟΥΝΙΟΥ / JUNE 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ / UNIVERSITY OF CYPRUS

Κτήριο Συμβουλίου Συγκλήτου, Αίθουσα B108
University of Cyprus Senate Building, Room B108



Εικαστικό έργο: “Απειλή”, Χαρακτικό του Χαράλαμπου Κρασιά
Artwork: “Threat” [Apeilí], Printmaking by Charalambos Krashias

Διοργανωτής:
Organised by:



Υποστηρικτές:
Supported by:



ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

50 Χρόνια

από το Πραξικόπημα και την Τουρκική Εισβολή στην Κύπρο

Διοργανωτής:

Ινστιτούτο Ερευνών Προμηθέας

Διεθνές επιστημονικό συνέδριο με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από το πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή στην Κύπρο τον Ιούλιο του 1974.

Το διήμερο συνέδριο θα αναδείξει τις ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές πτυχές αυτών των δύο σημαντικών γεγονότων, εμπλουτίζοντας την υπάρχουσα βιβλιογραφία και ακαδημαϊκή έρευνα σχετικά με το θέμα.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Κώστας ΓΟΥΛΙΑΜΟΣ

Νίκος ΜΟΥΔΟΥΡΟΣ

Μιχάλης Ν. ΜΙΧΑΗΛ

Νίκος ΤΡΙΜΙΚΛΙΝΙΩΤΗΣ

Χρυσόστομος ΠΑΣΙΑΡΔΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 28 Ιουνίου 2024

17:30 Χαιρετισμοί

17:45 Εισαγωγική Ομιλία

ΜΕΝΕΛΑΟΥ Μενέλαος

Πρόεδρος Δ.Σ. Ινστιτούτου Ερευνών Προμηθέας

*Το Κυπριακό στο υφιστάμενο διεθνές πλαίσιο:
προκλήσεις και προοπτικές.*

18:00 Κύρια Ομιλία

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Γιώργος

Αφ. Καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας στο τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ο «αυτοκρατορικός» ελληνισμός και η Κύπρος:

Από τον 19ο στον 20ο αιώνα.

SCIENTIFIC CONFERENCE

50 Years

since the Coup d'Etat and the Turkish Invasion in Cyprus

Organised by:

Research Institute Promitheas

International scientific conference on the occasion of the 50th anniversary of the coup and the Turkish invasion of Cyprus in July 1974.

The two-day conference will highlight the historical, social and political aspects of these two important events, enriching the existing literature and academic research on the subject.

CONFERENCE ORGANISING COMMITTEE

Kostas GOULIAMOS

Nikos MOUDOUROS

Michalis N. MICHAEL

Nikos TRIMIKLINIOTIS

Chrysostomos PASHIARDIS

PROGRAM

FRIDAY, 28 June 2024

17:30 Welcome speeches

17:45 Introductory Speech

MENELAOU Menelaos

President of the BoD of the Research Institute Promitheas

*The Cyprus problem in the current international context:
challenges and prospects.*

18:00 Key-note speech

MARGARITIS Giorgos

Professor of Modern History, Department of Political Science
Aristotle University of Thessaloniki

*"Imperial" Hellenism and Cyprus:
From the 19th to the 20th century.*

18:20 **ΣΥΝΟΔΟΣ 1**
**Η ανατροπή δημοκρατικών κυβερνήσεων
ως εργαλείο επιβολής ελέγχου.**
Miguel MADEIRA
Κώστας ΓΟΥΛΙΑΜΟΣ
Νίκος ΤΡΙΜΙΚΛΙΝΙΩΤΗΣ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΣΑΒΒΑΤΟ, 28 Ιουνίου 2024

9:30 **ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ**

9:45 **ΣΥΝΟΔΟΣ 2***
Κυπριακό Πρόβλημα:
Ιστορικό πλαίσιο, εξέλιξη και η τραγωδία του 1974.
Γιαννάκης ΚΟΛΟΚΑΣΙΔΗΣ
Νίκος ΜΟΥΔΟΥΡΟΣ
Μαρία ΤΣΑΡΤΣΙΑΝΙΔΟΥ
Murat KANATLI
ΣΥΖΗΤΗΣΗ

11:15 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΚΑΦΕ**

11:30 **ΣΥΝΟΔΟΣ 3**
**Οι προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος
και τι δέον γενέσθαι στη σημερινή συγκυρία τοπικά,
περιφερειακά και διεθνώς.**
Νατάσα ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑ
Τουμάζος ΤΣΙΕΛΕΠΗΣ
Αντώνης ΕΛΛΗΝΑΣ
Γιώργος ΚΑΛΠΑΔΑΚΗΣ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ

12:45 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ** (θα προσφερθεί ελαφρύ γεύμα)

14:00 **ΣΥΝΟΔΟΣ 4**
**Η τέχνη και η εκπαίδευση ως εργαλείο μνήμης
και υπεράσπισης πανανθρώπινων αξιών.**
Μιχάλης Ν. ΜΙΧΑΗΛ
Γιώργος Κ. ΜΥΑΡΗΣ
Τερέζα ΜΑΡΚΙΔΟΥ
Μαρίνα ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΑΚΗ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ

* Η Σύνοδος 2 είναι αφιερωμένη στη μνήμη του Δρος Ρολάνδου Κατσιαούνη, ιδρυτικού μέλους του Ινστιτούτου Ερευνών Προμηθέας με αφορμή τη συμπλήρωση 10 χρόνων από το θάνατό του. Για τη ζωή και το έργο του θα μιλήσει ο Μιχάλης Ν. Μιχαήλ και θα αναγνωστεί ομιλία του Καθ. Richard Clogg.

18:20

SESSION 1

The overthrow of democratic governments as a tool for imposing control.

Miguel MADEIRA

Kostas GOULIAMOS

Nikos TRIMIKLINIOTIS

DISCUSSION

SATURDAY, 28 June 2024

9:30

PARTICIPANTS REGISTRATION

9:45

SESSION 2*

Cyprus Problem:

Historical context, evolution and the tragedy of 1974.

Yiannakis KOLOKASIDIS

Nikos MOUDOUROS

Maria TSARTSIANIDOU

Murat KANATLI

DISCUSSION

11:15

COFFEE BREAK

11:30

SESSION 3

The efforts to resolve the Cyprus problem and what needs to be done in the current circumstances locally, regionally and internationally

Natasa MAVRONICOLA

Toumazos TSIELEPIS

Antonis ELLINAS

Giorgos KALPADAKIS

DISCUSSION

12:45

LUNCH BREAK (light lunch offered)

14:00

SESSION 4

Art and education as a tool of memory and protection of universal values.

Michalis N. MICHAEL

Giorgos K. MIARIS

Tereza MARKIDOU

Marina ATHANASIOU TAKI

DISCUSSION

* Session 2 is dedicated to the memory of Dr. Rolandos Katsiaounis, founding member of Promitheas Research Institute on the occasion of the 10th anniversary of his death. Michalis N. Michail will speak about his life and work and a speech by Prof. Richard Clogg will be read.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΕΝΑΡΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

■ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28 Ιουνίου 2024

17:00 Εγγραφή συνέδρων

— Χαιρετισμοί

17:30 ΠΑΣΙΑΡΔΗΣ Χρυσόστομος
Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής Συνεδρίου

17:35 ΣΑΒΒΑ Τάσσος
Πρόεδρος Παγκύπριου Συνδέσμου Δημοκρατικών Αντιστασιακών

17:40 Χαιρετισμός
Εκ μέρους του ερευνητικού δικτύου TRANSFORM europe!

— Εισαγωγική Ομιλία

17:45 ΜΕΝΕΛΑΟΥ Μενέλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. Ινστιτούτου Ερευνών Προμηθείας

*Το Κυπριακό στο υφιστάμενο διεθνές πλαίσιο:
προκλήσεις και προοπτικές.*

CONFERENCE PROGRAM

OPENING

FRIDAY 28 June 2024

17:00 Participants Registration

Welcome speeches

17:30 PASHIARDIS Chrysostomos
Member of the Conference Organising Committee

17:35 SAVVA Tassos
President of the Pancyprian Union of Democratic Resistance

17:40 Welcome Note
On behalf of the research network TRANSFORM europe!

Introductory Speech

17:45 MENELAOU Menelaos
President of the BoD of the Research Institute Promitheas

*The Cyprus problem in the current international context:
challenges and prospects.*

ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ

18:00 ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Γιώργος

Αφ. Καθηγητής Σύγχρονης Ιστορίας στο τμήμα Πολιτικών Επιστημών
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

*Ο «αυτοκρατορικός» ελληνισμός και η Κύπρος:
Από τον 19ο στον 20ο αιώνα.*

Περίληψη

Στην διάρκεια του 19ου αιώνα η ελληνική παρουσία, με βάσεις στο παρελθόν αλλά και τροφοδοτούμενη από έντονα μεταναστευτικά ρεύματα, απλώθηκε σε ευρύτερους χώρους της ανατολικής Μεσογείου, των Βαλκανίων, της Ρωσίας και κυρίως της Μικράς Ασίας. Η εξάπλωση αυτή είχε έναν κοινό παρονομαστή: πραγματοποιήθηκε σε αυτοκρατορικούς χώρους, ζώνες δηλαδή που βρίσκονταν στην επικράτεια αυτοκρατοριών – της Οθωμανικής πρώτιστα, με το παράρτημά της στην Αίγυπτο, της Ρωσικής και, σε μικρότερο βαθμό, της Αυστριακής.

Στη βάση ετούτης της μαζικής μετακίνησης ελληνικών πληθυσμών βρίσκεται μια διπλή πρώιμη «απελευθέρωση», προϊόν, εν μέρει, της Ελληνικής Επανάστασης. Στην Ελλάδα δεν υπήρξε αριστοκρατία βασισμένη στην έγγαιο ιδιοκτησία με κύρια πηγή πλουτισμού την γαιοπρόσοδο. Συνακόλουθα, στην μικρή Ελλάδα δεν υπήρξε δουλοπαροικία ή άλλη δέσμευση των αγροτικών πληθυσμών με την γη. Ο μικρός κλήρος μάλλον έδιωχνε παρά συγκρατούσε όσους επιχειρούσαν να ζήσουν από αυτόν.

Οι δυνατότητες των Ελλήνων έρχονταν σε αντίθεση με την κοινωνική συγκρότηση του γειτονικού αυτοκρατορικού χώρου. Η γαιοπρόσοδος των αριστοκρατών και η δουλοπαροικία των φτωχών δέσμευε τις τοπικές κοινωνίες με την γη ακόμα και όταν το προϊόν της τελευταίας τροφοδοτούσε την εμπορευματοποίηση σε όφελος του δυτικού καπιταλισμού (καπνός, βαμβάκι κλπ.). Στο κενό που εμφανιζόταν ανάμεσα σε αυτήν την δουλεία και τις ραγδαία εξελισσόμενες καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής αναπτύχθηκε ο ελληνικός καπιταλισμός, αυτοτελής ή βασισμένος στην διείσδυση του δυτικού κεφαλαίου, καθιστώντας, σε σημαντικό μέρος του 19ου αιώνα, τον ελληνισμό κεντρικό παράγοντα στην Ανατολή. Μια κατάσταση που διατηρήθηκε ως τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα.

Η Κύπρος δεν υπήρξε μέρος του γενικότερου αυτού σχήματος. Πέρα από τον αναχρονιστικό γεωργικό της χαρακτήρα η κύρια αιτία μπορεί ίσως να ανικνευθεί στην παντοδυναμία –οικονομική, πολιτική και πνευματική– της τοπικής Εκκλησίας η οποία, σε μεγάλο βαθμό αποτελούσε ένα είδος αριστοκρατίας που συντηρούσε την εξάρτηση από την γη και την καθήλωση σε δεσμευτικά σχήματα. Η ένταξη του νησιού στον βρετανικό αποικιακό χώρο, παγίωσε μάλλον παρά απελευθέρωσε την κοινωνία του νησιού από πατροπαράδοτες καταστάσεις.

Η πορεία του Κυπριακού ελληνισμού δεν υπήρξε παράλληλη με την αντίστοιχη του «αυτοκρατορικού» ελληνισμού και τις καπιταλιστικές του επιδόσεις.

KEY-NOTE SPEECH

18:00

MARGARITIS Giorgos
Professor of Modern History, Department of Political Science
Aristotle University of Thessaloniki

*“Imperial” Hellenism and Cyprus.
From the 19th to the 20th century.*

Abstract

During the 19th century, the presence of Greece, drawing from the past but also fueled by strong migratory flows, spread to wider areas of the eastern Mediterranean, the Balkans, Russia and especially Asia Minor. This expansion had one common element: it took place in imperial areas, i.e. areas that were the territory of empires – the Ottoman Empire, primarily, with its extension in Egypt, the Russian Empire and, to a lesser extent, the Austrian Empire.

At the root of this mass movement of Greek populations lies a twofold, early “liberation”, partly a product of the Greek Revolution. In Greece, there was no aristocracy based on land property with main source of income being the land income. Consequently, in small Greece there was no slavery or other attachment of the rural population to the land. The lower clergy pushed away rather than restrained those who attempted to live off the land.

The capabilities of the Greeks came in contrast to the social structures of the neighboring imperial area. The aristocrats’ land-grabbing and the poverty of the farmers created attachment of local societies to the land even when land products nurtured commercialization for the benefit of Western capitalism (tobacco, cotton, etc.). It was in the gap between this form of slavery and the rapidly evolving capitalist relations of production that Greek capitalism developed, independently or based on the penetration of Western capital, rendering Hellenism, for a significant part of the 19th century, a central influential factor in the East. This status continued until the last decade of the 19th century.

Cyprus was not part of this general scheme. Apart from its anachronistic agricultural character, the main root of this can perhaps be traced to the domination – economic, political and spiritual – of the local Church which, to a large extent, formed a kind of aristocracy that maintained its dependence on the land and its fixation on traditional patterns. The inclusion of the island in the British colonial space consolidated, rather than liberated, the island’s society from its traditional conditions.

The course of Cypriot Hellenism did not run parallel to that of “imperial” Hellenism and its capitalist performance.

ΣΥΝΟΔΟΣ 1

Η ανατροπή δημοκρατικών κυβερνήσεων ως εργαλείο επιβολής ελέγχου

Συντονισμός: Μαρία ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ (Μέλος Δ.Σ. Ινστ. Ερευνών Προμηθεάς)

18:20 MADEIRA Miguel
Μέλος της ΚΕ του Κομμουνιστικού Κόμματος Πορτογαλίας, PCP
Οι αξίες της Επανάστασης του Απρίλη στο μέλλον της Πορτογαλίας

Περίληψη

Τα σαράντα οκτώ χρόνια φασιστικής δικτατορίας στην Πορτογαλία αποτελούν μια από τις πιο σκοτεινές περιόδους στην ιστορία της χώρας. Χρησιμοποιώντας την κατασταλτική δύναμη του κράτους, η φασιστική δικτατορία προώθησε τον συγκεντρωτισμό και τη συγκέντρωση του κεφαλαίου και το σχηματισμό μονοπωλιακών ομάδων που έγιναν ιδιοκτήτες και ηγέτες όλων των θεμελιωδών τομέων της εθνικής οικονομίας. Αυτές οι ομάδες συσσωρεύσαν τεράστιες περιουσίες βασισμένες στην υπερεκμετάλλευση, την εξαθλίωση, τη φτώχεια και την καταπίεση του πορτογαλικού λαού και των λαών των πορτογαλικών αποικιών, που στερήθηκαν τα πιο βασικά δικαιώματά τους και είδαν τον φυσικό τους πλούτο να λεηλατείται. Οι δεσμοί εξάρτησης της Πορτογαλίας με τον ιμπεριαλισμό, με αντάλλαγμα την εξωτερική υποστήριξη προς το καθεστώς, προώθησαν τη σύνδεση πορτογαλικών μονοπωλιακών ομάδων με ξένα μονοπώλια και παρέδωσαν στον ιμπεριαλισμό τομείς της οικονομίας που δεν ήλεγχε ακόμη.

Η Επανάσταση της 25ης Απριλίου 1974 ήταν μια διεκδίκηση της εθνικής κυριαρχίας και ανεξαρτησίας. Ήταν το αποτέλεσμα ενός μακροχρόνιου και ηρωικού αγώνα της εργατικής τάξης, των εργαζομένων, των λαϊκών μαζών και των πορτογαλικών δημοκρατικών δυνάμεων. Έθεσε τέλος στη φασιστική δικτατορία και τον αποικιακό πόλεμο - αναγνωρίζοντας το δικαίωμα στην πλήρη και άμεση ανεξαρτησία των λαών που αγωνίζονταν, που είχαν υποβληθεί στην πορτογαλική αποικιοκρατία για αιώνες. Επέφερε βαθιούς πολιτικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς μετασχηματισμούς που αποτελούν στοιχεία του δημοκρατικού καθεστώτος και της πορτογαλικής οικονομίας και που άνοιξαν την προοπτική μιας νέας περιόδου στην ιστορία της χώρας, που χαρακτηρίζεται από ελευθερία και κοινωνική πρόοδο. Αυτό συνακόλουθα, άλλαξε βαθιά τη θέση της Πορτογαλίας στη διεθνή σκηνή.

SESSION 1

The overthrow of democratic governments as a tool for imposing control

Coordinator: Maria PELEKANOU (Member of BoD of Research Inst. Promitheas)

18:20 MADEIRA Miguel
Member of the Central Committee of PCP

The values of the April Revolution in the future of Portugal

Abstract

Portugal's forty-eight years of fascist dictatorship are one of the darkest periods in the country's history. Using the State's coercive force, the fascist dictatorship promoted the centralisation and concentration of capital and the formation of monopoly groups that became the owners and leaders of all fundamental sectors of the national economy. These groups accumulated massive fortunes based on the over-exploitation, destitution, poverty and oppression of the Portuguese people and of the peoples of the Portuguese colonies, who were deprived of their most basic rights and saw their natural wealth plundered. Portugal's ties of dependence to imperialism, in exchange for external support for the regime, promoted the association of Portuguese monopoly groups with foreign monopolies and handed over to imperialism sectors of the economy that it did not yet control.

The April 25, 1974, Revolution was an assertion of national sovereignty and independence. It was the result of a long and heroic struggle by the working class, working people, the popular masses and the Portuguese democratic forces. It put an end to the fascist dictatorship and the colonial war - recognizing the right to the total and immediate independence of the peoples in struggle, who had been subjected to Portuguese colonialism for centuries. It brought about profound political, economic, social and cultural transformations that are components of the democratic regime and of the Portuguese economy and which opened up the prospect of a new period in the country's history, marked by freedom and social progress. It profoundly changed Portugal's position on the international stage.

18:35 Καθ. ΓΟΥΛΙΑΜΟΣ Κώστας
Αναπληρωτής Πρόεδρος Ινστιτούτου Ερευνών ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ

*Ιμπεριαλιστικοί σχεδιασμοί με φόντο
το γεωπολιτικό βάρος της Κύπρου*

Περίληψη

Η εισήγηση πιάνει τον μίτο από εκεί που τον άφησε ο Joseph Conrad με τον Kurtz στην νουβέλα η 'Καρδιά του Σκότους', δηλαδή με τον ιμπεριαλισμό των Ευρωπαίων στη ζούγκλα του Κογκό. Καθώς συμπληρώνονται 50 χρόνια από την τουρκική εισβολή και κατοχή, αποτελεί *conditio sine qua non* ν' αναλύσουμε τον σχεδιασμό του βρετανικού και του αμερικανοΝΑΤΟϊκού ιμπεριαλισμού σε ό,τι αφορά στο χρόνιο ζήτημα του Κυπριακού.

Άλλωστε το πρόβλημα της ιμπεριαλιστικής κηδεμονίας της Κύπρου -και των εγχώριων κι ελλαδικών πολιτικών (και μη) εκπροσώπων που την (υπο)στηρίζουν μέσω διαφόρων σχεδίων και σχεδιασμών-, δεν αποτελεί νεοπαγές φαινόμενο. Ανέκαθεν γινόταν -κι εξακολουθητικά γίνεται- προσπάθεια επιβολής ενός ιμπεριαλιστικού σχεδίου στην Κύπρο υπό ασφυκτικό ΝΑΤΟϊκό έλεγχο με στόχο αφενός τη συρρίκνωση κυριαρχικών δικαιωμάτων, αφετέρου την συνταγματικού τύπου διχοτόμηση.

Στην εισήγηση εξετάζεται και αναλύεται το πλήθος μορφών, ενεργειών και σχεδίων με τον ίδιο πάντοτε στόχο: Τον μεθοδικό σχεδιασμό για κυριαρχία των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, ιδιαίτερα των ΗΠΑ και του Ηνωμένου Βασιλείου, λόγω ακριβώς της γεωπολιτικής σημασίας της Κύπρου.

18:35 Prof. GOULIAMOS Kostas
Deputy President of the Research Institute PROMITHEAS

*Imperialist plans in light of the geopolitical
significance of Cyprus*

Abstract

This intervention picks up the thread where Joseph Conrad left it with Kurtz in the novel 'Heart of Darkness'; namely, at the European imperialism in the Congo jungle. As 50 years have passed since the Turkish invasion and occupation, it is a *conditio sine qua non* to analyse the plans of British and US-NATO imperialism with regard to the long-lasting issue of Cyprus.

The issue of the imperialist patronage of Cyprus -and the domestic and Greek political (and non political) advocates who support it through various plans and schemes- is not a recent phenomenon. There has always been -and still is- an attempt to impose an imperialist plan on Cyprus under suffocating NATO control, aiming to lessen sovereign rights on the one hand and impose a constitutional type of partition on the other.

The intervention examines and analyses the multitude of forms, actions and projects with the same objective: The methodical scheming for dominance of the imperialist powers, particularly the US and the UK, precisely because of the geopolitical significance of Cyprus.

18:50 ΤΡΙΜΙΚΛΙΝΙΩΤΗΣ Νίκος
Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Κοινωνικών Επιστημών και Νομικής,
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

*Να ξανασκεφτούμε το 1974: Ένα αναστοχαστικό διάβασμα μακράς
διάρκειας κόντρα στον νοσηρό αναθεωρητισμό της ιστορίας*

Περίληψη

Η ανακοίνωση εστιάζει σε τρία αλληλένδετα επίπεδα ανάλυσης. Το τι συνέβη στη Κύπρο το 1974 οφείλει να ενταχθεί σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, ενώ παράλληλα δίνει χώρο για δράση και ανάδειξη εγχώριων ζητημάτων και συσχετισμών που διαμόρφωσαν τον Κυπριακό κοινωνικό σχηματισμό. Πρώτο, οφείλουμε να διαβάσουμε το τί συνέβη τότε εντός των παγκόσμιων και περιφερειακών μεταβολών και αντιφάσεων της συγκεκριμένη συγκυρίας, δύο παράλληλων διεργασιών: τη μακρά σύγκρουση της επαναστατικής με την αντεπαναστατική διαδικασία, όπως αυτή έχει απολήξει στο κυπριακό. Δεύτερο, οφείλουμε να διαβάσουμε το πραξικόπημα και την εισβολή μέσα από μια μακράς διάρκειας οπτική που διαρκεί μια δεκαετία πριν δηλαδή από το 1964 με τις διακοινοτικές συγκρούσεις, στη ντε φάκτο κατάργηση της δικαιοδικότητας και την επινόηση των πολλαπλών κυπριακών καθεστώτων εξαίρεσης. Το κυπριακό είναι το κατεχόμενη κοινωνικό-ταξικό ζήτημα που μέσα στο οποίο εντάσσεται το πολιτικό-εθνικό.

Το τρίτο επίπεδο αφορά στους νεοφανείς αλλά εξίσου νοσηρούς αναθεωρητισμούς της ιστορίας: Μία προσέγγιση αρνείται/υποτιμά την ύπαρξη συγκεκριμένων μοτίβων, δομών και τάσεων στην ιστορία, ή κι αν παραδέχεται ότι υπάρχουν, η ιστορία είναι απλώς συνέπεια χαωδών και τυχαίων συμβάντων. Άλλη τάση βλέπει τα πάντα προσχεδιασμένα ως συνμοσιολογικά σενάρια περίπου ως κισμέτ, κυρίως από κυνικούς, ακροδεξιούς και λογής εθνικιστές που ισοπεδώνουν πρόσωπα, πολιτικές, και κοινωνία. Η ιστορία προσωποποιείται, εφόσον θεωρούν ότι την γράφουν μεγάλοι άνδρες (σπανίως γυναίκες), είτε ηλίθιοι, είτε μοχθηροί όπου όλα είναι κουκλοθέατρο ή καρτούν. Σε κανένα από τους πιο πάνω νοσηρούς αναθεωρητισμούς δεν υπάρχει χώρος για κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις, για αντίσταση και πάλη – ζούμε απλώς το τέλος της ιστορίας. Κι όμως υπάρχει ιστορία, αγώνες και πάλη. Μισό αιώνα μετά το 1974 δε μπορεί παρά να ερμηνευτεί ως μία πολιτική στιγμή-ορόσημο, αναμφίβολα καταστροφική. Παράλληλα περιέχει μια περίπλοκη χρονικότητα που επέβαλε νέα δεδομένα μέσα από τα οποία οφείλουμε να δούμε νηφάλια τις προοπτικές για το παρόν και το μέλλον.

18:50 TRIMIKLINIOTIS Nikos
Professor of Sociology, Social Sciences and Law,
University of Nicosia

*Revisiting 1974: A reflective and long-lasting reading against
the morbid revisionism of history*

Abstract

The intervention focuses on three interrelated levels of analysis. What happened in Cyprus in 1974 has to be placed in a broader context, while at the same time giving room for action and highlighting domestic issues and correlations that shaped the Cypriot social formation. First, we need to read what happened at the time within the global and regional changes and contradictions of the specific time juncture, two parallel processes: the long conflict between the revolutionary and the counter-revolutionary process, as this has impacted on the Cyprus problem. Secondly, we have to approach the coup and the Turkish invasion from a long-standing perspective that dates back a decade before, i.e. since 1964 with the intercommunal conflicts, the de facto abolition of bicomunalism and the invention of multiple Cypriot exception regimes. The Cyprus problem is the predominantly social-class issue within which the political- national issue is embedded.

The third level concerns the newly emerging, but equally morbid, attempts for the revisionism of history. One approach denies/underestimates the existence of specific patterns, structures and trends in history, or even in the cases it admits that they exist, history is merely a consequence of chaotic and random events. Another tendency sees everything as pre-planned as conspiratorial scenarios, roughly as kismet, mostly by cynics, far-rightists and nationalists who equalize persons, policies, and society. History is personified, since they think it is written by great men (rarely women), either stupid or malicious where everything is a puppet show or a cartoon. In none of the above morbid revisionisms is there any room for social and political forces, for resistance and struggle - we are simply living the end of history. Yet, there is history and struggle. Half a century after 1974, this time can only be interpreted as a political milestone, undoubtedly catastrophic, but at the same time, containing a complex temporality that imposed new facts through which we ought to soberly see the prospects for the present and the future.

ΣΥΝΟΔΟΣ 2

Κυπριακό Πρόβλημα: Ιστορικό πλαίσιο, εξέλιξη και η τραγωδία του 1974

SATURDAY 28 Ιουνίου 2024

Συντονισμός: Αλέξης ΑΛΕΚΟΥ
(Μέλος Δ.Σ. Ινστ. Ερευνών Προμηθέας)

Η Σύνοδος 2 είναι αφιερωμένη στη μνήμη του Δρος Ρολάνδου Κατσιαούνη, ιδρυτικού μέλους του Ινστιτούτου Ερευνών Προμηθέας με αφορμή τη συμπλήρωση 10 χρόνων από το θάνατό του.

9:45 ΜΙΧΑΗΛ Ν. Μιχαλός
Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήμα Τουρκικών και
Μεσανατολικών Σπουδών Πανεπιστήμιο Κύπρου
Ο Ρολάνδος Κατσιαούνης: η φωνή των λαϊκών στρωμάτων στην ιστορία
CLOGG Richard
Αφ. Καθηγητής Ιστορίας
Αφιέρωμα στον Ρολάνδο Κατσιαούνη

10:00 ΚΟΛΟΚΑΣΙΔΗΣ Γιαννάκης
Ιστορικός
Το ΑΚΕΛ στην πάλη για την αποτροπή του φασιστικού πραξικοπήματος

Περίληψη

Η παρούσα παρέμβαση εξετάζει τις λαϊκές κινητοποιήσεις της περιόδου, τον τρόπο με τον οποίο αξιοποιήθηκαν οι διεθνείς σχέσεις του ΑΚΕΛ, οι προειδοποιήσεις που υπήρξαν για το επερχόμενο πραξικόπημα, η συλλογή πληροφοριών και αξιοποίηση τους σε συνεργασία με τις κρατικές υπηρεσίες, η απαίτηση για κάθαρση, η απαίτηση εκπόνησης από την κυβέρνηση επιτελικού σχεδίου αντιμετώπισης της παρανομίας και τέλος η πρόταση του ΑΚΕΛ για δημιουργία λαϊκής πολιτοφυλακής για υπεράσπιση της δημοκρατίας.

SESSION 2

The Cyprus Problem: historic framework, developments and the tragedy of 1974

SATURDAY 28 June 2024

Coordinator: Alexis ALEKOU
(Member of BoD of Research Inst. Promitheas)

Session 2 is dedicated to the memory of Dr Rolandos Katsiaounis, founding member of Promitheas Research Institute on the occasion of the 10th anniversary of his death.

9:45 MICHAEL N. Michalis
Associate Professor, Department of Turkish
and Middle Eastern Studies University of Cyprus
Rolandos Katsiaounis: the voice of the popular strata in history
CLOGG Richard
Professor of History
Tribute to Rolandos Katsiaounis

10:00 KOLOKASIDIS Yiannakis
Historian
AKEL in the struggle to prevent the fascist coup d'état

Abstract

This intervention examines the popular mobilizations of the period, the way in which AKEL's international relations were used, the warnings that were given about the upcoming coup, the collection of information and its utilization in cooperation with the state agencies, the demand for justice, the demand for the government to draw up an action plan to deal with illegality and finally AKEL's proposal to create a popular military body for the defense of democracy.

10:15

ΜΟΥΔΟΥΡΟΣ Νίκος

Επίκουρος Καθηγητής Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών
Πανεπιστήμιο Κύπρου

*Αποικιοκρατία και εποικισμός:
μια παράλληλη κοινωνία στα κατεχόμενα*

Περίληψη

Το φαινόμενο της μεταφοράς πληθυσμού από την Τουρκία στην Κύπρο μετά το 1974 έχει μελετηθεί είτε στο θεωρητικό πλαίσιο του φαινομένου του εποικισμού, είτε στο πλαίσιο των θεωριών για την μετανάστευση. Από τη μια πλευρά, το φαινόμενο του εποικισμού (με πιο πρόσφατο ιστορικό παράδειγμα τον εποικισμό της Παλαιστίνης) έχει δείξει ότι οι έποικοι αποτελούν δομικό μέρος της αστάθειας που προκύπτει από επεκτατικές πολιτικές. Από την άλλη πλευρά, η βιβλιογραφία για την μετανάστευση έδειξε ότι συνήθως οι μετανάστες δεν επιδιώκουν να εμπλακούν σε εμφύλιες συρράξεις ή/και πολέμους. Τι γίνεται όμως στις περιπτώσεις που η πολιτική εποικισμού έχει μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και ακολουθείται από ρεύματα μετανάστευσης; Ποιες οι διαφοροποιήσεις που παράγονται όταν το κοινωνικό και ταξικό προφίλ των εποίκων παρουσιάζει ομοιότητες με πληθυσμούς μεταναστών; Η παρουσίαση αυτή έχει ως στόχο να μελετήσει την πολιτική εποικισμού στην Κύπρο, αναλύοντας τα «υβριδικά στοιχεία» που προκύπτουν από την παρουσία εποίκων και μεταναστών στην Τουρκοκυπριακή κοινότητα. Μέρος της παρουσίασης θα ασχοληθεί με την πορεία πολιτικοποίησης των εποίκων και των αντιδράσεων των Τουρκοκυπρίων. Μέσα από αυτό το πλαίσιο, η παρουσίαση επιδιώκει να σταχυολογήσει πιθανές αιτίες που εξηγούν την απουσία μεγάλων και μαζικών οργανώσεων εποίκων στα κατεχόμενα, καθώς και τον ρόλο που παίζει η τουρκοκυπριακή αντιπολίτευση.

10:15

MOUDOUROS Nikos

Assistant Professor Department of Turkish and
Middle Eastern Studies University of Cyprus

*Colonialism and settler politics:
a parallel society in the occupied territories*

Abstract

The phenomenon of population transfer from Turkey to Cyprus after 1974 has been studied either in the theoretical framework of the phenomenon of settlement or in the framework of theories of migration. On the one hand, the phenomenon of settlement (with the most recent historical example being the settlement policy in Palestine) has shown that settlers are a structural part of instability deriving from expansionist policies. On the other hand, the literature on migration has shown that migrants do not usually seek to engage in civil conflicts and/or wars. But what happens in cases where settlement policies have a specific time period and are followed by migration flows? What are the differentiations produced when the social and class profile of settlers shows similarities with migrant populations? This presentation aims to study the politics of settlement in Cyprus by analysing the 'hybrid elements' that arise from the presence of settlers and migrants in the Turkish Cypriot community. Part of the presentation will deal with the process of settler politicization and the reactions of Turkish Cypriots. Within this context, the presentation seeks to draw out possible causes that explain the absence of large and massive settler organisations in the occupied territories, as well as the role played by the Turkish Cypriot opposition.

10:30 ΤΣΑΡΤΣΙΑΝΙΔΟΥ Μαρία
Υποψήφια Διδάκτωρ Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ

*Σκίες του Πραξικοπήματος και η Εισβολή του 1974.
Οι παρακρατικές ένοπλες ομάδες και η πολιτική κρίση
στην άμυνα της Κυπριακής Δημοκρατίας*

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση επικεντρώνεται στην ανάλυση των επιπτώσεων των στρατιωτικών και παραστρατιωτικών δομών στην αμυντική στρατηγική της Κύπρου κατά την περίοδο προ της τουρκικής εισβολής το 1974. Εστιάζει στο πώς οι εσωτερικές πολιτικές διαφορές και η ιδεολογική πόλωση επηρέασαν την οργάνωση και την επίδοση των αμυντικών δυνάμεων του νησιού. Επιπλέον, αναλύεται η δομή και ο ρόλος των κρατικών και παρακρατικών ενόπλων σωμάτων, υπό το φως των εσωτερικών διασπάσεων και της έντονης αλληλεπίδρασης με την πολιτική ζωή του νησιού.

Η εισήγηση αναδεικνύει πως οι τουρκοκυπριακοί θύλακες, ως στοιχεία πολυδιάσπασης, επηρέασαν αρνητικά την ενοποίηση του αμυντικού χώρου, δημιουργώντας σοβαρά εμπόδια στην εκπόνηση ενός ενιαίου αμυντικού σχεδίου. Οι παρακρατικές ένοπλες ομάδες, όπως η ΕΟΚΑ-Β', εντοπίζονται ως κρίσιμοι παράγοντες αστάθειας, αξιοποιώντας το υφιστάμενο κενό ηγεσίας και συντονισμού για την επέκταση της επιρροής τους, τόσο στρατιωτικά όσο και πολιτικά.

Η ανάλυση τονίζει την αδυναμία της κυπριακής πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας να οργανώσει μια συνεκτική και συντονισμένη αμυντική απάντηση, ιδιαίτερα μετά το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου. Το πραξικόπημα επιδείνωσε σημαντικά την αναστάτωση στο πεδίο της στρατιωτικής οργάνωσης και συντονισμού, προσθέτοντας ένα επιπλέον στρώμα αβεβαιότητας και δυσπιστίας μεταξύ των διαφόρων ενόπλων σχηματισμών. Η παρουσία Ελλήνων αξιωματικών στις κυπριακές ένοπλες δυνάμεις, η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ενοποιητικός παράγοντας, αντιθέτως, προκάλεσε περαιτέρω σύγχυση λόγω των διαφορετικών στρατηγικών στόχων μεταξύ Αθήνας και Λευκωσίας.

Επιπρόσθετα, η εισήγηση εξετάζει τον αντίκτυπο της διάχυτης παρουσίας των τουρκοκυπριακών ενόπλων ομάδων, οι οποίες προκάλεσαν σημαντικά προβλήματα στον σχεδιασμό της άμυνας και στην εφαρμογή ενός ομοιογενούς αμυντικού πλάνου. Οι εσωτερικές διαφορές και η αδυναμία συντονισμού μεταξύ των διαφορετικών ένοπλων ομάδων επηρέασαν κρίσιμα την ικανότητα της Κύπρου να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τον εισβολέα.

Η αδυναμία ενοποίησης των ενόπλων δυνάμεων, σε συνδυασμό με τις διαχρονικές πολιτικές διαιρέσεις και την εχθρότητα μεταξύ διαφορετικών ένοπλων ομάδων, συνέβαλαν καθοριστικά στην τελική αμυντική αποτυχία κατά την τουρκική εισβολή.

10:30

TSARTSIANDIOU Maria

PhD Candidate in Political Sciences, Aristotle University of Thessaloniki

*Shadows of the coup and the 1974 invasion.
Parastate armed groups and the political crisis
in the defense of the Republic of Cyprus*

Abstract

This paper focuses on the impact of military and paramilitary structures of the defense strategy of Cyprus in the period before the Turkish invasion in 1974. It focuses on how internal political differences and ideological polarisation affected the organisation and performance of the island's defense forces. In addition, it analyses the structure and role of the state and paramilitary armed forces, in light of the internal conflicts and strong interaction with the island's political life.

The intervention highlights how the Turkish Cypriot enclaves, as elements of fragmentation, have negatively affected the unification of the defense space, creating serious obstacles to the elaboration of a unified defense plan. Paramilitary armed groups, such as EOKA-B, are identified as critical factors of instability, exploiting the existing leadership and coordination gap to expand their influence, both militarily and politically.

The analysis highlights the inability of the Cypriot political and military leadership to organise a coherent and coordinated defense response, especially after the coup of 15 July. The coup significantly aggravated the disorder in the field of military organisation and coordination, adding an additional layer of uncertainty and mistrust between the different armed formations. The presence of Greek officers in the Cypriot armed forces, which could have acted as a unifying factor, to the contrary, caused further confusion due to the different strategic objectives between Athens and Nicosia.

In addition, the presentation examines the impact of the prevalent presence of Turkish Cypriot armed groups, which caused significant problems in defense planning and the implementation of a homogeneous defense plan. Internal differences and the lack of coordination between the different armed groups had a crucial impact on Cyprus' ability to deal with the invader effectively.

The inability to unify the armed forces, combined with long-standing political divisions and hostility between different armed groups, contributed decisively to the final defense failure during the Turkish invasion.

Περίληψη

Πώς πρέπει να μιλάμε για τον πληθυσμό που μεταφέρθηκε / αφίχθηκε / ενθαρρύνθηκε / αναγκάστηκε να έρθει από την Ανατολία μετά το 1974, ξεκινώντας από το 1975. Γιατί δεν είναι όλοι μετανάστες; Φυσικά, κάποιοι από αυτούς έχουν το καθεστώς του μετανάστη σύμφωνα με τον ορισμό, κάποιοι από αυτούς μπορούν ακόμη και να χαρακτηριστούν αιτητές ασύλου, ειδικά εκείνοι που διέφυγαν από τη βία και την επιθετικότητα του τουρκικού κράτους στο Κουρδιστάν. Η άφιξη κάποιων Κούρδων, Αλεβιτών στο νησί μπορεί πράγματι να θεωρηθεί μέσα στον όρο αιτητών ασύλο, αλλά η δημογραφική μηχανική του τουρκικού κράτους παίζει σημαντικό ρόλο εδώ γιατί ακόμα και κάποιοι άνθρωποι που έφυγαν από την Ανατολία για λόγους ασφαλείας θα μπορούσαν να μετατραπούν σε συνοριοφύλακες του τουρκικού κράτους στο βόρειο τμήμα της Κύπρου. Ωστόσο, δεν μπορούμε να αποκαλέσουμε όλες αυτές τις διαδικασίες αποικισμό με τον κλασικό ορισμό, διότι σε αυτή την περίπτωση μπορεί να μην γίνει κατανοητή η ουσία του αλυτρωτικού σχεδίου της Τουρκίας... Η Τουρκική Δημοκρατία συνεχίζει να θεωρεί ολόκληρη την Κύπρο ως έδαφός της, επομένως δεν εγκαθιδρύει αποικία στο έδαφός της – στο πλαίσιο της αλυτρωτικής διαδικασίας σκοπεύει να συνδέσει το νησί πιο στενά με την ηπειρωτική χώρα μέσω της δημογραφικής μηχανικής, επομένως είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τη δημογραφική αλλαγή σε αυτό το πλαίσιο.

Επιπλέον, είναι χρήσιμο να θυμόμαστε κάποιους ορισμούς:

Το άρθρο 49 της Τέταρτης Σύμβασης της Γενεύης, η οποία τέθηκε σε ισχύ το 1949 και εξακολουθεί να αποτελεί μέρος του εθιμικού δικαίου, απαγορεύει τη μαζική μετακίνηση ανθρώπων σε έδαφη που έχουν καταληφθεί μετά από πόλεμο.

Η «απέλαση ή βίαιη μεταφορά πληθυσμού» ορίζεται ως έγκλημα κατά της ανθρωπότητας σύμφωνα με το άρθρο 7 του Καταστατικού της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία έχει δικάσει και σε ορισμένες περιπτώσεις καταδικάσει πολλούς πολιτικούς και στρατιωτικούς αξιωματούχους για βίαιη εκδίωξη ανθρώπων από την περιοχή.

Με άλλα λόγια, στην Κύπρο το 1974, το Άρθρο 49 της Τέταρτης Σύμβασης της Γενεύης παραβιάστηκε με δύο τρόπους προκειμένου να προωθηθεί η αλυτρωτική διαδικασία. Η δημογραφική μηχανική στην αλυτρωτική διαδικασία της Τουρκίας είναι ένα θέμα που πρέπει να συζητηθεί σε όλες του τις διαστάσεις.

Türkiye'nin istirdat sürecinde nüfus mühendisliği

1974 sonrasında, 75'ten başlayarak Anadolu'dan getirilen/gelen/gelmeye teşvik edilen/gelmek zorunda olan nüfusu nasıl konuşmak gerek? Neden tümü göçmen değildirlir? Elbette bazıları tanıma göre göçmen statüsündeler hatta bazıları için sığınmacı bile denebilir, özellikle TC devletinin Kürdistan'daki şiddetinden, saldırganlığından kaçanların, bazı Kürtlerin, Alevilerin adaya gelişi aslında sığınmacı terimi içinde bile değerlendirilebilir ama TC devletinin nüfus mühendisliği burada önemli rol oynuyor çünkü güvenlik nedeniyle Anadolu'dan kaçan bazı kişiler bile Kıbrıs'ın kuzeyinde Türkiye devletinin sınır bekçisine dönüşebildi. Ama tüm bu süreçlere klasik tanımdaki kolonizasyon da diyemeyiz çünkü böyle olduğunda Türkiye'nin istirdat (irredentist) projesinin özü anlaşılabilir... TC Kıbrıs'ın tümünü toprağı saymaya devam ediyor, bu nedenle kendi toprakları üstünde koloni kurmuyorlar, istirdat (irredentist) sürecinde nüfus mühendisliği ile ana karaya adayı daha sıkı bağlama niyetindeler, bu nedenle bu çerçevede de demografik değişimi anlamak önemli.

Bunlar yanından bazı tanımlamaları hatırlamakta yarar var.

1949 yılında yürürlüğe giren ve halen teamül hukukunun bir parçası olan Dördüncü Cenevre Konvansiyonu'nun 49. Maddesi muharip kuvvetlerin işgali altındaki topraklarda toplu insan hareketini yasaklar.

"Sınırdışı edilme ya da zorla nüfus taşıma", Uluslararası Ceza Mahkemesini kuran Roma Statüsünün 7. Maddesine göre insanlığa karşı bir suç olarak tanımlanmaktadır. Eski Yugoslavya için kurulan Uluslararası Mahkeme pek çok siyasi ve askeri yetkiliyi insanları bölgeden zorla sınır dışı ettiği için yargılamış ve bazı hallerde mahkûm etmiştir.

Yani Kıbrıs'ta 1974'te Dördüncü Cenevre Konvansiyonu'nun 49. Maddesini çift yönlü olarak istirdat (irredentist) sürecinin iletilelmesi için ihlal edilmiştir. Türkiye'nin istirdat (irredentist) sürecinde nüfus mühendisliği tüm boyutları ile üzerine konuşulması gereken bir konudur.

10:45 KANATLI Murat
Activist, Politician

Demographic engineering in Turkey's irredentism process

Abstract

How should we talk about the population brought/arrived/encouraged to/forced to come from Anatolia after 1974, starting from 1975? Why are they not all immigrants? Of course, some of them have the status of immigrants according to the definition, some of them can even be called asylum seekers, especially those who fled the violence and aggression of the Turkish state in Kurdistan, the arrival of some Kurds, Alevis to the island can actually be considered within the term asylum seekers, but the demographic engineering of the Turkish state plays an important role here because even some people who fled Anatolia for security reasons could be turned into border guards of the Turkish state in the northern part of Cyprus...

However, we cannot call all these processes colonisation in the classical definition, because in that case the essence of Turkey's irredentist project may not be understood... The Republic of Turkey continues to consider the whole of Cyprus as its territory, therefore they are not establishing a colony on their own territory; in the irredentist process they intend to connect the island more tightly to the mainland through demographic engineering, therefore it is important to understand the demographic change in this framework...

Besides these, it is useful to remember some definitions...

Article 49 of the Fourth Geneva Convention, which came into force in 1949 and is still part of customary law, prohibits the mass movement of people in territory occupied by belligerents.

"Deportation or forcible transfer of population" is defined as a crime against humanity under Article 7 of the Rome Statute of the International Criminal Court. The International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia has tried and in some cases convicted many political and military officials for forcibly expelling people from the region.

In other words, in Cyprus in 1974, Article 49 of the Fourth Geneva Convention was violated in two ways in order to further the irredentist process...

Demographic engineering in Turkey's irredentist process is an issue that needs to be discussed in all its dimensions...

ΣΥΝΟΔΟΣ 3

Οι προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος και τι δέον γενέσθαι στη σημερινή συγκυρία τοπικά, περιφερειακά και διεθνώς

Συντονισμός: Καθ. Κωστάκης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
(Μέλος Δ.Σ. Ινστ. Ερευνών Προμηθείας)

11:30 MAYPONΙΚΟΛΑ Νατάσα
Καθηγητής Δικαίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
Πανεπιστήμιο του Μπέρμιγχαμ

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Κυπριακό Πρόβλημα

Περίληψη

Στη διαδικασία μετάβασης ή ανάκαμψης από τη μαζική βία και τα επακόλουθά της τείνει να θεωρείται απαραίτητη και κεντρική η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε αυτή τη σύντομη παρέμβαση, θα θίξω τρία ερωτήματα που σχετίζονται με τον ρόλο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην αντιμετώπιση του «Κυπριακού προβλήματος». Χρησιμοποιώ τον όρο «Κυπριακό πρόβλημα» για να αναφερθώ σε διάφορες πτυχές της παρελθούσας και τρέχουσας κατάστασης της Κύπρου, με πυρήνα το πραξικόπημα και την εισβολή του 1974 και τα επακόλουθά τους μέχρι σήμερα. Τα ερωτήματα που προτείνω να εξετάσω είναι τα εξής: 1) πώς η προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει οριοθετήσει τις έννοιες αποκατάστασης και αποζημίωσης για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που εμπίπτουν στο πλαίσιο του Κυπριακού προβλήματος, 2) ποιο ρόλο έχει παίξει για την αντιμετώπιση εκτεταμένων παραβάσεων και βλαβών η επίκληση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε μη νομικά πλαίσια, και 3) πώς θα μπορούσαν τα ανθρώπινα δικαιώματα να αποτελέσουν μέρος της επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος. Εντός των ορίων της σύντομης παρέμβασής μου, προτείνω ότι η αναγνώριση των πολλών διαστάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός και εκτός νομικού πλαισίου είναι απαραίτητη για την κατανόηση του ρόλου τους στην απόδοση δικαιοσύνης και στην οικοδόμηση της ειρήνης.

SESSION 3

The efforts to resolve the Cyprus problem and what needs to be done in the current circumstances locally, regionally and internationally

Συντονισμός: Prof. Costakis CONSTANTINOU
(Member of BoD of Research Inst. Promitheas)

11:30 MAVRONICOLA Natasa
Professor of Human Rights Law,
University of Birmingham

Human Rights and the Cyprus Problem

Abstract

The process of recovery from mass violence and its aftermath tends to be understood as necessarily holding human rights at its centre. In this short intervention, I will touch on three questions relating to the role of human rights in dealing with the 'Cyprus problem'. I use the term 'Cyprus problem' to capture a variety of dimensions of Cyprus' past and current predicament, notably the coup and invasion of 1974 and their aftermath. The questions I propose to consider are: 1) how has recourse to the European Court of Human Rights delineated the contours of redress for abuses of human rights that fall within the scope of the Cyprus problem; 2) how and to what effect have human rights been invoked in non-judicial contexts to address (ongoing) harms falling within the scope of the Cyprus problem; and 3) how can human rights be part of peace-making in Cyprus. Within the confines of my short intervention, I consider how grappling with the nuances of human rights within and beyond the legal frame helps us make sense of their potential and limits in delivering justice and making peace.

11:45 ΤΣΙΕΛΕΠΗΣ Τουμάζος

Νομικός-Διεθνολόγος, μέλος του Π.Γ. του ΑΚΕΛ και
τέως μέλος της Διαπραγματευτικής Ομάδας.

*Η Επανέναρξη της Διαπραγματευτικής Διαδικασίας στο Κυπριακό:
Μεταξύ Προκλήσεων και Ελπίδας*

Περίληψη

Από το ναυάγιο του Κραν Μοντανά, πριν από επτά σχεδόν χρόνια, δεν έγινε κατορθωτή η επανέναρξη διαπραγματευτικής διαδικασίας στο Κυπριακό. Πρόκειται για το μακροβιότερο αδιέξοδο από το 1974. Όποιος ανατρέξει στην εξέλιξη του πολιτικού μας προβλήματος μετά την τουρκική εισβολή και κατοχή, εύκολα θα διαπιστώσει ότι η πιο πρόσφορη περίοδος για νέα τετελεσμένα ήταν ακριβώς η περίοδος απουσίας διαπραγματευτικής διαδικασίας. Το ίδιο συμβαίνει και τώρα, πόσο μάλλον που για πρώτη φορά ο ΟΗΕ απάλλαξε την Τουρκία για το ναυάγιο της διαπραγματευτικής διαδικασίας και επέρριψε την ευθύνη στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες η Τουρκία επέστρεψε, είκοσι χρόνια μετά, στη θέση για δύο κράτη στο νησί, ενώ ο Τατάρ αξιώνει κυριαρχική ισότητα και ισότιμο διεθνές καθεστώς, ως προϋπόθεση για επιστροφή στο διαπραγματευτικό τραπέζι.

Συνιστά επιτακτική ανάγκη η επανέναρξη της διαπραγματευτικής διαδικασίας. Ο ίδιος ο Γ.Γ. του ΟΗΕ, σε σειρά εκθέσεων του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντανά, τόνιζε ότι οι συνομιλίες πρέπει να επαναρχίσουν και να συνεχιστούν από εκεί που είχαν μείνει, με βάση το πλαίσιο Γκουτέρες και τις συγκλίσεις. Στην πορεία, όμως, διαπιστώνοντας ότι καμιά πλευρά δεν ανταποκρινόταν, έπαψε να το λέει, περιοριζόμενος στο ότι πρέπει να εξευρεθεί κοινό έδαφος.

Η εισήγηση επιχειρεί να εξηγήσει γιατί η θέση του Γ.Γ. για συνέχιση των συνομιλιών από εκεί που είχαν μείνει, είναι ορθή. Κατά γενική ομολογία, στο Κραν Μοντανά είχαμε φθάσει πολύ κοντά στην επίλυση των βασικών πτυχών του Κυπριακού και, συνεπώς, η στρατηγική συμφωνία επί των έξι σημείων του πλαισίου Γκουτέρες, ουσιαστικά θα καθιστούσε αναπόδραστη τη συνολική διευθέτηση.

Πόσο, όμως, είναι εφικτό να διαφυλαχτεί το κεκτημένο των συνομιλιών; Μπορεί η Τουρκία να συγκατανεύσει και να επιστρέψει στις ράγες του Κραν Μοντανά; Αυτό το βασανιστικό ερώτημα μπορεί να απαντηθεί μόνο αν δοκιμάσουμε την Τουρκία. Χρειάζεται απόλυτη συνέπεια στη θέση για συνέχιση από εκεί που μείναμε, κάτι που σήμερα απουσιάζει, με την αμφισβήτηση, εκ μέρους του Προέδρου Χριστοδουλίδη, βασικών σημείων του πλαισίου Γκουτέρες, κυρίως στο θέμα της πολιτικής ισότητας. Επιπρόσθετα, χρειάζεται θετική αιτζέντα που δεν μπορεί να περιορίζεται στα ευρωτουρκικά, αλλά να επεκτείνεται σε παροχή κινήτρων, που προφανώς δεν αφήνουν ασυγκίνητη την Τουρκία, όπως το θέμα της ενέργειας. Ενώσω αυτό δεν γίνεται, η Τουρκία θα συνεχίσει ανενόχλητη τα νέα τετελεσμένα και θα εμμένει στην αδιέξοδη θέση για δύο κράτη.

11:45 TSIELEPIS Toumazos

International Law expert, member of the Political Bureau of AKEL and former member of the Negotiating Team.

The Resumption of the Negotiation Process on the Cyprus Issue: Between Challenges and Hope

Abstract

Since the failure in Crans Montana, almost seven years ago, the resumption of the negotiation process on the Cyprus problem has not been achieved. This is the longest deadlock since 1974. Anyone who looks back at the evolution of our political problem after the Turkish invasion and occupation will effortlessly reach the conclusion that the period of the absence of a negotiation process was precisely the period most conducive to new *fait accompli*. The same is the case now, all the more so now that for the first time the UN has exonerated Turkey for the failure in the negotiating process and placed the responsibility on the leaders of the two communities. In these circumstances, Turkey has returned, twenty years later, to the claim of two states on the island, while Tatar claims sovereign equality and equal international status as a precondition for returning to the negotiating table.

It is imperative that the negotiating process is resumed. The UN Secretary General himself, in a number of reports to the Security Council after the Crans Montana debacle, has stressed that the talks must resume and continue from where they left off, on the basis of the Guterres framework and convergences. However, in the process, finding that neither side was responding, he stopped saying so, confining himself to saying that common ground must be found.

The presentation attempts to explain why the Secretary General's position to continue the talks where they left off is correct. Admittedly, at Crans Montana we had come very close to resolving the key aspects of the Cyprus problem and, therefore, strategic agreement on the six points of the Guterres framework would effectively make a comprehensive settlement inevitable.

But how far is it possible to preserve what was achieved in the talks? Can Turkey consent and return to the course of Crans-Montana? This painstaking question can only be answered by testing Turkey. What is needed is absolute consistency in the position to continue from where we left off, which is currently lacking, with President Christodoulides challenging key points of the Guterres framework, particularly on the issue of political equality. In addition, we need a positive agenda that cannot be limited to Euro-Turkish issues, but must extend to incentives, which obviously do not leave Turkey unmoved, such as the energy issue. As long as this is not achieved, Turkey will continue to pursue consolidate new *fait accompli* undisturbed and will persist in its deadlock two-state position.

12:00 ΕΛΛΗΝΑΣ Α. Αντώνης
Καθηγητής Συγκριτικής Πολιτικής, Τμήμα Κοινωνικών
και Πολιτικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Κύπρου¹
ΕΛΑΜ, Κυπριακό και Μετανάστευση

Περίληψη

Η συμπλήρωση πενήντα ετών από το Πραξικόπημα και την Τουρκική Εισβολή συμπίπτει με την εκλογική άνοδο της Άκρας Δεξιάς στην Κύπρο. Αξιοποιώντας αναλυτικά εργαλεία που προσφέρει η ογκώδης βιβλιογραφία για την Άκρα Δεξιά στην Ευρώπη, η εισήγηση επιχειρεί να αναδείξει τους λόγους ανόδου του ΕΛΑΜ στην Κύπρο. Αν και μεγάλο μέρος της βιβλιογραφίας εστιάζει στην «πολιτική ζήτηση» των ψηφοφόρων για τις θέσεις τέτοιων κομμάτων, η εισήγηση εστιάζει κυρίως στον ρόλο της «πολιτικής προσφοράς», δηλαδή των θέσεων και τακτικών των υπόλοιπων δρώντων του συστήματος. Υποστηρίζει ότι η αμφιταλάντευση βασικών δρώντων στο Κυπριακό και, κυρίως, η διασύνδεση του ζητήματος με το θέμα της μετανάστευσης, έχει συμβάλει στη νομιμοποίηση και κανονικοποίηση του ΕΛΑΜ και στη μερική αποσύνδεση του από τη Χρυσή Αυγή. Η εισήγηση καταλήγει με διερεύνηση των επιπτώσεων της κανονικοποίησης του ΕΛΑΜ στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού.

¹ Συγγραφέας των βιβλίων Τα Μέσα Ενημέρωσης και η Άκρα Δεξιά στη Δυτική Ευρώπη και Οργανώσεις εναντίον της Δημοκρατίας

12:00

ELLINAS A. Antonis

Professor of Comparative Politics, Department of Social
and Political Science, University of Cyprus¹

ELAM, Cyprus and Migration

Abstract

The 50th anniversary of the Coup and the Turkish Invasion coincides with the electoral rise of the far right in Cyprus. Utilizing analytical tools offered by the voluminous literature on the far right in Europe, this presentation attempts to highlight the reasons for the rise of ELAM in Cyprus. Although much of the literature focuses on the “political demand” of voters for the positions of such parties, the intervention focuses mainly on the role of “political supply”, i.e. the positions and tactics of the other actors in the system. It argues that the ambivalence of key actors on the Cyprus problem and, in particular, the interconnection of the issue with the migration issue, has contributed in legitimizing and normalizing ELAM and in partially disassociating it from the Greek Golden Dawn. The presentation concludes with an exploration of the impact of the normalization of ELAM on efforts to resolve the Cyprus problem

¹ Author of the books *Media and the Far Right in Western Europe* and *Organizations against Democracy*

12:15 ΚΑΛΠΑΔΑΚΗΣ Γιώργος
Κύριος Ερευνητής του Κέντρου Ερεύνης της Ιστορίας του Νεωτέρου
Ελληνισμού (ΚΕΙΝΕ) της Ακαδημίας Αθηνών.
Φωνές Ελλαδιτών αντιφρονούντων στο Κυπριακό

Περίληψη

Η ανακοίνωση επικεντρώνεται σε “αιρετικές” φωνές Ελλαδιτών περί του Κυπριακού και των διμερών σχέσεων της Ελλάδας με την Τουρκία, κατά τις δύο κρίσιμες για την εξέλιξη της διένεξης δεκαετίες μέχρι και την τουρκική εισβολή. Στη σκιά του Ψυχρού Πολέμου, τα μέλη αυτού του ρεύματος έδιναν προτεραιότητα στη στρατηγική θέση της Ελλάδας στο πλαίσιο της δυτικής συμμαχίας και είχαν μια διαφοροποιημένη αντίληψη για τις πολύπλευρες επιπτώσεις που θα είχε η υπεράσπιση της Ένωσης στα ευρύτερα συμφέροντα της Ελλάδας έναντι της Τουρκίας.

12:15

KALPADAKIS Giorgos

Senior Researcher at the Modern Greek History Research Center of the Academy of Athens (KEINE).

Greek dissent vis-à-vis the Cyprus dispute

Abstract

The focus is on dissenting voices within Greece regarding the Cyprus conflict and the state's bilateral relations with Turkey over two decades critical for the evolution of the dispute, from 1954 until the Turkish invasion. These voices prioritized Greece's strategic position within the Western alliance during the Cold War and harbored a nuanced understanding of the potential drawbacks of advocating for *Enosis*, emphasizing the pragmatic considerations of Greece's broader national interests in relation to Turkey.

ΣΥΝΟΔΟΣ 4

Η τέχνη και η εκπαίδευση ως εργαλείο μνήμης και υπεράσπισης πανανθρώπινων αξιών

Συντονισμός: Δρ Αναστασία ΧΑΣΙΚΟΥ
(Μέλος Επιστημονικού Συμβουλίου του Ινστ. Ερευνών Προμηθείας)

14:00 ΜΙΧΑΗΛ Ν. Μιχάλης
Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Τουρκικών και
Μεσανατολικών Σπουδών Πανεπιστήμιο Κύπρου
Αναπαράγοντας μύθους σε ένα οθωμανικό εκπαιδευτικό σύστημα

Περίληψη

Το ιδεολογικό πλαίσιο λειτουργίας των σύγχρονων κρατών μπορεί να γίνει κατανοητό μόνο εάν αναλυθεί το εκπαιδευτικό σύστημα που καθιερώνουν τα κράτη στην επικράτειά τους και μέσω των μαθημάτων, κυρίως της ιστορίας, προωθούν ανάμεσα σε άλλες αξίες, την αφοσίωση προς το κράτος. Με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας και την αποχώρηση των Βρετανών, η Παιδεία οργανώθηκε στη βάση των προνοιών του Συντάγματος σύμφωνα με το οποίο, όλα τα εκπαιδευτικά, μορφωτικά και διδακτικά θέματα για Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, ανατίθενται στην Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση και την Τουρκική Κοινοτική Συνέλευση αντίστοιχα. Η Παιδεία παραμένει και στο κοινό κράτος κοινοτική υπόθεση για Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, γεγονός που οδηγεί στη διατήρηση του ξεχωριστού της χαρακτήρα, ελληνικού και τουρκικού αντίστοιχα. Η εθνική μνήμη ως μια μορφή συλλογικής μνήμης για τις δύο κοινότητες, λειτούργησε εντελώς ξεχωριστά κατά την περίοδο μετά την ανακήρυξη της Δημοκρατίας ενώ ένα από τα βασικότερα μέσα διαμόρφωσης και αναπαραγωγής της ξεχωριστής εθνικής μνήμης για την κάθε κοινότητα, αποτέλεσε το εκπαιδευτικό σύστημα. Από αυτή την άποψη, κάθε έρευνα για την απουσία μιας αντίληψης για ένα κοινό κράτος μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων, πρέπει να ξεκινά από την ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι κοινότητες διαχειρίστηκαν τα ξεχωριστά κοινοτικά συστήματα εκπαίδευσης στο νησί. Σε αυτό το πλαίσιο η αναπαραγωγή μύθων σε σχέση με την ιστορία της Κύπρου, ιδιαίτερα την οθωμανική περίοδο, παραμένει ένα από τα βασικότερα χαρακτηριστικά του ελληνοκυπριακού εκπαιδευτικού συστήματος.

SESSION 4

Art and education as a tool of memory and protection of universal values

Συντονισμός: Dr Anastasia HASIKOU
(Member of Scientific Council of the Research Inst. Promitheas)

14:00 MICHAEL N. Michalis
Associate Professor, Department of Turkish
and Middle Eastern Studies University of Cyprus
Reproducing myths in an Ottoman educational system

Abstract

The ideological framework of the operation of modern states can only be perceived if we analyse the educational system that the states establish on their territory and through the lessons -mainly history- they promote, among other values, loyalty to the state. With the proclamation of the Republic of Cyprus and the withdrawal of the British regime, education was organised on the basis of the provisions of the Constitution according to which all educational and teaching matters for Greek Cypriots and Turkish Cypriots are entrusted to the Greek Community Assembly and the Turkish Community Assembly respectively. Education remains a community affair for Greek Cypriots and Turkish Cypriots in the common state, which leads to the maintenance of its separate character, Greek and Turkish respectively. National memory as a form of collective memory for the two communities functioned quite separately in the period after the proclamation of the Republic, while one of the most basic means of shaping and reproducing the separate national memory for each community was the educational system. In this respect, any investigation into the absence of a notion of a common state between Greek Cypriots and Turkish Cypriots must begin with an analysis of the way in which the communities managed the separate communal education systems on the island. In this context, the reproduction of myths in relation to the history of Cyprus, particularly the Ottoman period, remains one of the key features of the Greek Cypriot educational system.

14:15 ΜΥΑΡΗΣ Γιώργος Κ.
Φιλόλογος, Συγγραφέας

*Λογοτεχνικές αναπαραστάσεις του πραξικοπήματος
και της εισβολής στην Κύπρο του 1974*

Περίληψη

Τα γεγονότα του καλοκαιριού του 1974 (η υπονόμευση της Κυπριακής Δημοκρατίας και η πραξικοπηματική ανατροπή του νόμιμου προέδρου Μακαρίου από την αμερικανοκίνητη φασιστική στρατιωτική ελλαδική δικτατορία και την εθνικιστική «ΕΟΚΑ Β», με την επακόλουθη αιματηρή επέμβαση/εισβολή του τουρκικού στρατού και την κατοχή του 37% της Κύπρου) επηρέασαν την καθημερινή ζωή των ανθρώπων, αλλά και τις δομές του πνεύματος, του τρόπου του συναισθάνεσθαι, του συνυπάρχειν και του σκέπτεσθαι στην από αιώνες πολυπολιτισμική κοινωνία της Κύπρου.

Αποτυπώσεις εντοπίζονται, μεταξύ άλλων καλλιτεχνικών έργων, στα μυθιστορήματα, στα χρονικά/μαρτυρίες, στις συλλογές διηγημάτων, στις διάσπαρτες μεμονωμένες δημοσιεύσεις ποιημάτων ή σε εκδομένες συλλογές.

Δραματικότητα και τραγικότητα, συμπυκνωμένες στην καθεμιά ξεχωριστή περίπτωση κατοίκου της Κύπρου, συνέτειναν στην έκρηξη γραφής τόσο στην ποίηση όσο και την πεζογραφία με αισθητικά ενδιαφέρουσα ποικιλία εκφραστικών μέσων. Διαμόρφωσαν μια (αποσπασματική) «Λογοτεχνία της Αντίστασης».

14:15 MIARIS Giorgos K.
Teacher, Author

*Literary representations of the 1974 coup
and the Turkish invasion in Cyprus*

Abstract

The events of the summer of 1974 – the subjugation of the Republic of Cyprus and the coup d'état overthrow of the legitimate President Makarios by the American-motivated fascist military Greek dictatorship and the nationalist “EOKA B”, with the subsequent bloody intervention, invasion of the Turkish army and the occupation of 37% of Cyprus affected the daily life of the people, but also the intellectuals, the way of feeling, of coexistence and thinking in a multicultural society of Cyprus.

Representations can be identified in several artistic works, including novels, chronicles/testimonies, collections of short stories, various individual publications of poems or published collections.

Dramatic and tragic representations condensed in each individual case of a resident of Cyprus contributed to the explosion of writing in both poetry and prose with an aesthetically interesting variety of expressive means. They formed a (fragmented) ‘Literature of Resistance’.

14:30 ΜΑΡΚΙΔΟΥ Τερέζα
(PhD Εικαστική Παιδαγωγική), Εκπαιδευτικός Δημοτικής Εκπαίδευσης,
Εξωτερική Συνεργάτιδα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου

*Η τέχνη και η εκπαίδευση ως εργαλείο μνήμης
και υπεράσπισης πανανθρώπινων αξιών
Παραδείγματα από την Κυπριακή εκπαίδευση*

Περίληψη

Η τέχνη είναι μια παραγωγική ενσώματη διαδικασία, μέσα από την οποία δημιουργούνται ιδέες, στάσεις και ταυτότητες. Σύμφωνα με τους Dewey (1980) και Greene (1995), η ενσώματη εμπειρία μέσω της τέχνης θεωρείται η επαγρύπνηση της συνειδητότητας του θεατή μέσα από την αισθητική εμπειρία με ένα έργο τέχνης, η οποία μετατρέπεται κατ' επέκτασιν σε εμπειρία ζωής. Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στην αξιοποίηση του μαθήματος της τέχνης ως ενός δημοκρατικού συστήματος μάθησης, μέσα από το οποίο τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με το έργο κορυφαίων Κύπριων δημιουργών και μέσα από τα έργα τέχνης, να γνωρίσουν τα ιστορικά γεγονότα του 1974, να προβληματιστούν, να συγκινηθούν αλλά και να ενεργοποιηθούν για να αναλάβουν δράση απέναντι στα κοινωνικά προβλήματα του τόπου τους.

Η εισήγηση θα επικεντρωθεί επίσης σε διδακτικά παραδείγματα και δράσεις που εφαρμόστηκαν σε σχολεία της Κύπρου και αφορούν στην αξιοποίηση της τέχνης για την ανάπτυξη κριτικά σκεπτόμενων και ενεργών πολιτών.

14:30

MARKIDOU Tereza

(PhD Visual Pedagogy), Primary Education Teacher,

Scientific Collaborator of the Cyprus Pedagogical Institute

*Art and education as a tool of memory
and defense of universal values*

Examples from the educational system of Cyprus

Abstract

Art is a productive embodied process through which ideas, attitudes and identities are created. According to Dewey (1980) and Greene (1995), embodied experience through art is seen as the awakening of the viewer's consciousness through aesthetic experience with a work of art, which by extension becomes a life experience. This presentation focuses on the use of the art course as a democratic system of learning, through which children have the opportunity to come into contact with the work of leading Cypriot artists and through artworks, to learn about the historical events of 1974, to reflect, to be moved and to be activated to take action towards the social problems of their country.

Emphasis is also placed on didactic examples and actions implemented in schools in Cyprus concerning the use of art for the development of critical thinking and active citizens.

14:45

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΑΚΗ Μαρίνα
Διδάκτωρ Θεατρικών Σπουδών

*Το θέατρο ως χώρος καταγραφής και
διαχείρισης της ιστορικής μνήμης*

Η περίπτωση της Κύπρου (πραξικόπημα και τουρκική εισβολή 1974)

Περίληψη

Η εισήγησή επικεντρώνεται στο πώς επέδρασαν και επιδρούν τα γεγονότα του 1974 στον χώρο του θεάτρου, σε μια προσπάθεια να διερευνηθούν οι τρόποι με τους οποίους οι δημιουργοί-καλλιτέχνες αντιλαμβάνονται και διαχειρίζονται τα ιστορικά γεγονότα, αποτυπώνοντας τη σχέση ιστορικής μνήμης και τέχνης. Η «Ιστορία» αποτελεί για τον θεατρικό συγγραφέα μια «τράπεζα δεδομένων» και το θέατρο μια «μηχανή αναζήτησης», η οποία δημιουργεί και προβάλλει ζωντανά τα περιστατικά που οι δημιουργοί-καλλιτέχνες επέλεξαν να παρουσιάσουν. Ζητούμενα είναι ο τρόπος, τα αίτια και οι μηχανισμοί που οδηγούν την εγχάραξη των συγκεκριμένων ιστορικών γεγονότων στη συλλογική αλλά και την ατομική μνήμη, από την οποία ανακαλείται με τη δεδομένη εικόνα, η οποία μορφοποιείται σκηνικά.

Η πορεία του σύγχρονου κυπριακού θεάτρου είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη σύγχρονη ιστορία της χώρας. Η νέα πολιτική και κοινωνική πραγματικότητα που δημιουργήθηκε μετά το 1974 έδωσε μια νέα ώθηση στο κυπριακό θέατρο. Η ενσaoχήση των ελληνοκυπρίων δημιουργών-καλλιτεχνών με το τραύμα του 1974 κράτησε και στην μετατραυματική περίοδο περιορίζοντας κατά κάποιο τρόπο τη σύνδεση του θεάτρου με άλλα σύγχρονα θέματα. Απομάκρυνση από αυτή την τάση παρατηρείται από τη νέα γενιά καλλιτεχνών, όχι κατανάγκη ηλικιακά, η οποία δρα μετά το 2000. Με το πέρασμα στη νέα χιλιετία το τραύμα δεν επουλώνεται, αλλά εμφανίζεται σε μικρότερη εμβέλεια και από διαφορετική οπτική. Παρουσιάζονται, ενδεικτικά, θεατρικά έργα και παραστάσεις που πραγματεύονται το τραύμα και τα συνεπακόλουθα του 1974, και αναλύεται, στο μέτρο του δυνατού, η οπτική τους.

14:45

ATHANASIOU TAKI Marina
Doctor of Theatrical Studies

*Theatre as a space for recording
and managing historical memory:
the case of Cyprus (coup d'état and Turkish invasion 1974)*

Abstract

The presentation focuses on how the events of 1974 have affected and still affect the theatre, in an attempt to investigate the ways in which artists perceive and manage historical events, capturing the relationship between historical memory and art. For the playwright, "History" is a "data bank" and the theatre a "search engine", which creates and projects live the incidents that the creative-artists have chosen to present. What is at stake is the manner, causes and mechanisms that lead to the engraving of specific historical events in the collective and individual memory, from which they are recalled in the given image, which is shaped by the stage.

The course of contemporary Cypriot theatre is inextricably linked to the contemporary history of the country. The new political and social reality created after 1974 gave a new impetus to Cypriot theatre. The preoccupation of Greek Cypriot creative artists with the trauma of 1974 continued into the post-traumatic period, limiting in a way the connection of theatre with other contemporary issues. A move away from this tendency can be observed among the new generation of artists, not necessarily new in age, who have been active since 2000. With the passage into the new millennium, the trauma is not healed, but appears on a smaller scale and from a different perspective. Indicatively, plays and performances dealing with the trauma and its aftermath in 1974 are presented, and their perspectives are analysed.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

50 χρόνια από το Πραξικόπημα και
την Τουρκική Εισβολή στην Κύπρο

28-29 Ιουνίου 2024

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Κτήριο Συμβουλίου Συγκλήτου
Αίθουσα B108

ΑΝΟΙΓΜΑ & ΣΥΝΟΔΟΣ 1:

Παρασκευή 28 Ιουνίου 17:30

ΣΥΝΟΔΟΙ 2, 3, 4:

Σάββατο 29 Ιουνίου, 9:45

Γλώσσες Εργασίας:
Ελληνικά και Αγγλικά

SCIENTIFIC CONFERENCE

50 Years since the Coup d'état
and the Turkish Invasion in Cyprus

28-29 June 2024

University of Cyprus
Senate Building
Room B108

OPENING & SESSION 1:

Friday 28 June 17:30

SESSIONS 2, 3, 4:

Saturday 29 June, 9:45

Working languages:
Greek and English

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗ

Ινστιτούτο Ερευνών “ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ”

Ανδρέα Παπακώστα 1,
Καϊμακλί, Λευκωσία
Ταχ.Κιβώτιο: 1037

Τηλ.: 22 432111
Φαξ: 22432112
email: info@inep.org.cy,
www.inep.org.cy

ORGANISER CONTACT DETAILS

Research Institute “PROMITHEAS”

Andrea Papacosta 1,
Kaimakli, Nicosia
P.O.BOX: 1037

Tel.: 22 432111
Fax: 22 432112
email: info@inep.org.cy,
www.inep.org.cy

Διοργανωτής:
Organised by:



Υποστηρικτές:
Supported by:

